

HC 12, 08-12-12

Bijzondere redenen voor vermindering van de aansprakelijkheid

Vervolg hc 11

Reflexwerking art. 185 WvW: kijken naar de reden van aansprakelijkheid. Bij art. 185 WvW geldt de 50- en 100%-regel. Werkt door reflexwerking door op andere bijzondere aansprakelijkheden. Een voorbeeld hiervan is art. 6:179 BW.

Art. 6:101 BW

Schadebeperkingsplicht: degene die schade lijdt mag niet toe gaan zitten kijken hoe de schade zich uitbreidt, maar moet zich inspannen om de schade te beperken. Maar wat kan van de gelaedeerde geveerd worden? Voorbeeld waarin sprake is van een schadebeperkingsplicht is het **arrest Koeman/Sijm Agro**.

Wat zijn de gevolgen als je niet aan deze plicht voldoet? Hierover verschillen de meningen. Je kunt zeggen alle schade voor de gelaedeerde komt, of dat alleen de schade die is ontstaan door het niet voldoen aan de schadebeperkingsplicht voor rekening van de gelaedeerde komt.

Risico-aanvaarding: Je aanvaardt het risico door iets te doen, dus er ontstaat geen schadevergoedingsplicht. Dit is over het algemeen niet een juridisch te hanteren begrip. Wat daarmee bedoeld wordt valt uiteen in twee componenten:

- Heeft degene die schade heeft veroorzaakt wel onrechtmatig gehandeld (binnen het kader van de risicoaanvaarding)?
- Is er misschien ook sprake van eigen schuld doordat hij zich in bepaalde omstandigheden heeft begeven?

Meerdere daders en eigen schuld, art. 6:102 lid 2

Iemand lijdt schade door toedoen van twee mensen, maar hij heeft zelf ook eigen schuld. Ervan uitgaande dat ieder evenveel bijdrage heeft geleverd aan de schade, dan leidt art. 6:102 lid 2 tot het volgende. (in principe zijn ze alle drie voor 1/3 aansprakelijk

Wat is het gedeelte van de schade dat de gelaedeerde kan vorderen van 1 schadeveroorzaker?

Je moet daarvoor de mededader wegdenken en alleen naar hun eigen onderlinge rechtsverhouding kijken. In onderlinge verhouding hebben de gelaedeerde en 1 schadeveroorzaker beide voor een even groot deel de schade veroorzaakt (beide 1/3), dus de gelaedeerde kan 50% van de schade vorderen bij de schadeveroorzaker. Kijken naar de onderlinge verhouding en niet het geheel.

Er wordt wel een grens bepaald in dit artikel. De benadeelde kan niet meer krijgen in totaal dan waar hij recht op zou hebben indien naar het geheel van verhoudingen zou worden gekeken.

Indien de benadeelde en de twee veroorzakers alle drie voor een even groot deel aansprakelijk zijn en de benadeelde van veroorzaker A al 50% vergoed heeft gekregen, dan kan hij bij B slechts het deel verhalen dat hij op 66,66% komt, dus 16% van de schade. Hij heeft immers voor 1/3 deel eigen schuld gehad.

Hc 12

Twee bijzondere redenen voor vermindering van aansprakelijkheid

1. Matiging ex art. 6:109 BW

Indien toekenning van volledige schadevergoeding zal leiden tot kennelijk onaanvaardbare gevolgen, mag de wetgever de vergoedingsplicht matigen. Als de schadevergoeding te zwaar rust op de schouders van de debiteur, dan is er de escape van de matiging. Deze matiging moet wel terughoudend worden toegepast. Het wordt slechts beperkt toegepast, maar het is wel van dwingend recht.

Hoe bepalen we nu of een schadevergoedingsplicht gematigd moet worden of niet? Hiervoor zijn drie wettelijke criteria:

- De aard van de aansprakelijkheid. Sprake van ernstige verwijtbaarheid? Dan niet zo snel matigen. Matiging vindt eerder plaats indien er sprake is van risicoaansprakelijkheid.
- Rechtsverhouding
- Wederzijdse draagkracht. Vaak is de draagkracht van de debiteur beslissend.

Naast deze criteria zijn vaak ook de mate van schuld is ook bepalend, maar in wisselende mate. Uitgangspunt: veel schuld, niet makkelijk matigen. De aard van de schade en ook of de aansprakelijke persoon zelf aanmerkelijke schade lijdt.

Geen matiging mag worden toegekend voor zover de schuldenaar de aansprakelijkheid door verzekering heeft gedekt of had moeten dekken. Dit is het matigingsverbod van art. 6:109 lid 2 BW.

2. Voordeelstoerekening ex art. 6:100 BW

Als een gebeurtenis niet alleen heeft gezorgd voor schade, maar ook voordeel heeft opgeleverd voor de gelaedeerde dan moet dit voordeel in mindering worden gebracht op de hoogte van de

schadevergoedingsplicht. Het voordeel moet uit dezelfde gebeurtenis voortvloeien als waar de schade door is veroorzaakt.

Arrest Vos/TSN. Vos en TSN zijn een overeenkomst aangegaan tot reparatie en onderhoud van opleggers toebehorend aan Vos. Vos zegt de overeenkomst op, maar dit was niet een gerechtvaardigde beëindiging. Hierdoor leed TSN schade, want zij hadden hun capaciteit vrij gemaakt voor de opleggers van Vos. Maar TSN zit niet stil en haalt nieuwe opdrachten binnen en daarmee houdt hij zijn bedrijf gaande. Vos zegt: ik ben schadeplichtig, maar hij heeft nieuwe opdrachten binnengehaald, dus kan verrekenen.

HR: het behaalde voordeel vloeit niet voort uit de ongerechtvaardigde beëindiging van Vos, maar uit de eigen inspanningen van TSN. Deze schade en voordeel vloeien dus niet voort uit dezelfde gebeurtenis en dus geen sprake van voordeelstoerekening.

Voordeelstoerekening wordt slechts toegekend voor zover die redelijk is. Per schadepost wordt gekeken of daarop voordeel in rekening moet worden gebracht. Daarnaast moet er voldoende samenhang zijn tussen het voor- en nadeel.

Wat doe je met sommenverzekeringen met personenschade? Wat is de invloed daarvan op de schadevordering? Bij overlijdensschade is dit niet aan de orde, omdat dit probleem opgaat in de component van de behoefteigheidseis. Wat doe je met letselschade? Iemand heeft uit voorzorg een ongevallenzekeringsafgesloten voor een bepaald bedrag en raakt gewond door toedoen van een ander en die zegt: die verzekering is een voordeel en moet in mindering worden gebracht op de schade die ik moet vergoeden. Hierover gaat het **arrest Verhaeg/Jenniskens**.

Van verrekening zal niet heel gemakkelijk sprake zijn. Je moet kijken naar de strekking van de verzekering. Indien deze ertoe strekt dezelfde schade te vergoeden als waarvoor de veroorzaker aansprakelijk is, kan er sprake zijn van voordeelstoerekening (in veel gevallen zou dit niet zo zijn).

Wat indien de aansprakelijke persoon degene is die de premies heeft betaald? Moet er dan verrekend worden? Dit is nog niet helemaal zeker, van belang is wat het oogmerk was en of deze betalingen verplicht waren. Bij WA-verzekering geen verrekening!

Uitgangspunt is niet verrekenen, er moeten bijzondere omstandigheden zijn wanneer dat wel het geval is.

Arrest Ahold/Staat

Wettelijke rente kan altijd gevorderd worden indien een geldsom te laat wordt betaald of afgelost, ongeacht of er hierdoor schade wordt geleden. Kan dit op grond van art. 6:100 BW in mindering worden gebracht? De strekking van de wettelijke rente verzet zich ertegen dat de gefixeerde schadevergoeding met toepassing van de regel van art. 6:100 BW wordt verminderd met het bedrag van een voordeel dat aan de schuldeiser toevalt als gevolg van de gebeurtenis die de schuldenaar tot schadevergoeding verplicht. Geen voordeelstoerekening bij wettelijke rente.

Is matiging dan mogelijk? Dat lijkt aannemelijk, maar de HR zegt: matiging is op zich wel mogelijk, maar niet op grond van het feit dat er geen schade is geleden. De regeling van wettelijke rente is bijna geheel onaantastbaar.

Doeleinden van het schadevergoedingsrecht

De benadeelde zoveel mogelijk plaatsen in de situatie zonder normschending. Hier is een vergelijkend aspect in terug te kennen. Dit is het centrale punt in het schadevergoedingsrecht. Maar als gunstig neveneffect wordt ook wel genoemd preventie, straf of genoegdoening.

Grenzen bij toepassing van het aansprakelijkheidsrecht.

1. Toegang tot het schadevergoedingsrecht. Het is niet zo dat voor elke vorm van nadeel een oplossing kan worden gevonden binnen het schadevergoedingsrecht. Een van de grenzen is dan ook de toegang.

Arrest van Aalten c.s./Vereniging voor Chr. Wet. Ond.

Een jongetje Jeffrey is in het zwembad van de VU voor een zwemtherapie. Na zijn therapie gaat hij douchen en de therapeute loopt weg. Hij stond in een douchecabine en toen de therapeute terug kwam bleek de deur van de cabine open te staan, de douche aan, maar het jongetje weg. De moeder was overigens aan het douchen in de cabine ernaast. De moeder en de therapeute lopen naar het zwembad om de jongen te zoeken, maar hij zat klem tussen de zwembadrand en het trappetje en is verdrongen. Wat wordt er gevorderd? Voor rechte verklaren dat de vereniging die de therapie verzorgde aansprakelijk is voor het overlijden van Jeffrey. Ze wilde geen schadevergoeding, maar verklaring dat het hun fout was om zo het overlijden te kunnen verwerken. HR: handhaving van zuiver emotioneel belang geeft geen toegang tot een procedure.

2. Toepassing. De rechter stelt de schade niet vast, maar begroot deze slechts.

Massaschade: heel veel mensen lijden dezelfde schade. Als iedereen apart naar de rechter gaat is het lastig om alle aanspraken op elkaar af te stemmen en hiervoor is een regeling in het leven geroepen. De mogelijkheid die de wetgever biedt is dat een stichting de gelaedeerden vertegenwoordigt en tot een regeling komt en deze kan vervolgens door de rechter algemeen verbindend worden verklaard. Deze afspraak geldt dan voor alle geleadeerden die de stichting hebben gemachtigd. Indien iemand het hier niet mee eens is, is er een uitweg in de opt-outregeling en zo behoudt die persoon een eigen rechtsingang om zijn schade te vorderen. De regeling voor massaschade is te vinden in art. 7:907 e.v. BW.